

**PREDLOG
EVA 2023-2560-0063
NUJNI POSTOPEK**

**ZAKON
o interventnih ukrepih za preprečitev škodljivih posledic pri podaljševanju rudarskih
pravic in koncesij**

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

V letih 2023 in 2024, začeni z mesecem junijem 2023, številnim nosilcem rudarskih pravic (koncesionarjem) iztečejo koncesijske pogodbe za gospodarsko izkoriščanje mineralne surovine.

V decembru 2022 je bilo vloženih preko sto vlog za podaljšanje rudarske pravice v skladu s 50. členom Zakona o rudarstvu (Uradni list RS, št. 14/14 – uradno prečiščeno besedilo, 61/17 – GZ in 54/22; v nadaljnjem besedilu: ZRud-1). Gre za podjetja, ki so rudarsko pravico pridobila na podlagi Uredbe o podelitvi rudarske pravice imetnikom dovoljenj za raziskovanje oziroma pridobivanje mineralnih surovin (Uradni list RS, št. št. 103/00, 81/02, 26/18, 60/18, 62/19, 97/20, 124/20, 152/20, 168/20, 191/20, 22/21, 31/21, 31/21, 54/21, 74/21, 87/21, 6/22, 38/22 in 47/22); v nadaljnjem besedilu: Uredba).

Zaposleni na Ministrstvu za naravne vire in prostor (v nadaljnjem besedilu: MNVP) rešujejo tekoče zadeve z zaostankom zaradi prekinitve dela med epidemijo, poleg tega je prišlo do dlje časa trajajoče prekinitve tudi na področju sprejemanja prostorskih aktov občin, ki so v nekaterih primerih potrebni za podaljšanje koncesije.

Do junija 2023 zaradi posledic ustavitve postopkov v času epidemije covid-19 na področju upravnih postopkov in postopkov sprejemanja prostorskih aktov tako ne bo mogoče izpeljati postopkov za podaljšanje rudarskih pravic. V takem primeru bodo rudarske pravice številnim koncesionarjem prenehale, kar bi lahko povzročilo veliko gospodarsko škodo ne le nosilcem rudarskih pravic, ki bodo morali prenehati z opravljanjem svoje osnovne dejavnosti, temveč tudi širšemu gospodarstvu, ki je odvisno od dobave surovin, ki jih zagotavljajo nosilci rudarskih pravic. Višina prihodkov iz naslova koncesnin je v letu 2022 znašala 4.281.191 EUR, iz naslova sanacnin 644.313 EUR, ter iz naslova obveznosti za pridobljeno enoto mineralne surovine pri gradbenih delih 146.030 EUR. Upoštevajoč, da na dan 8. 5. 2023 na pregled vlog za pridobitev koncesije za izkoriščanje določene vrste mineralne surovine čaka še približno 80 vlog ter glede na zaostanke pri reševanju upravnih zadev bi lahko v letu 2023 prišlo do izpada prihodkov iz naslova koncesij v višini do 1 milijon EUR. Prav tako bi lahko zaprtje več kot 25 podjetij pripeljalo do širšega vpliva na gospodarstvo in sektor, ki zaposluje več kot 1.000 ljudi.

Sprejem zakona je zato nujno potreben, ker bo preprečil nastanek velike gospodarske škode nosilcem rudarskih pravic in številnim drugim podjetjem, ki te surovine uporabljajo pri svojem poslovanju. Od izkoriščanja mineralnih surovin so odvisna številna delovna mesta ter višina prihodkov v državni proračun iz naslova koncesnin.

Glede na navedeno je treba področje urediti tako, da se rudarske pravice podaljšajo s sklenitvijo aneksa h koncesijski pogodbi. Enaka rešitev je bila zaradi epidemije predvidena že v Zakon o interventnih ukrepih za pomoč gospodarstvu in turizmu pri omilitvi posledic epidemije COVID-19 (ZIUPGT) (Uradni list RS, št. 112/21, 187/21 - ZIPRS2223, 161/22 - ZT-1C).

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilj zakona je v prvi vrsti zagotoviti stabilnost in predvidljivost poslovanja podjetij, ki na podlagi rudarskih pravic izkoriščajo mineralne surovine in s tem tudi nemoteno in neprekinjeno oskrbo teh surovin gospodarstvu.

Ta zakon preprečuje prenehanje rudarskih pravic, do česar bi vodila dva poglavitna razloga, ki ju je povzročila epidemija in katere posledice še vedno trajajo:

1. zastoji v rednih upravnih postopkih zaradi katerih postopkov za podaljšanje ne bo mogoče zaključiti pravočasno ob hkratnih nerešenih vlogah za opustitev izvajanja rudarskih del, brez katerih ni mogoče zaključiti postopka za podaljšanje po 50. členu ZRud-1,
2. zastoji pri sprejemanju prostorskih aktov občin, ki so v nekaterih primerih potrebni za izpolnjevanje pogojev za podaljšanje koncesije (npr. sprejem OPPN).

Položaj, v katerem bi koncesionarju rudarska pravica prenehala ob izteku koncesijske pogodbe, kasneje pa bi bila izdana odločba o podaljšanju, bi lahko vodila tudi v vprašljiv pravni položaj, ker bi odločba o podaljšanju rudarske pravice podaljšala veljavnost rudarske pravice, ki bi takrat že prenehala. Pravni učinki takega položaja bi bili nepredvidljivi in pravno negotovi. Opisani položaj pa bi lahko vodil tudi v situacijo, v kateri bi pristojno ministrstvo vlogo za podaljšanje zavrnilo, ker pravice, ki preneha, ni mogoče podaljšati.

Predlog zakona zgoraj navedene položaje rešuje na način, da se rudarske pravice podaljšajo s sklenitvijo aneksa, za tako podaljšanje ni potrebna nobena odločba, saj bo sklenitev aneksa povzročila, da se po samem zakonu podaljša tudi rudarska pravica.

Obdobje podaljšanja rudarske pravice treh let je obdobje, v katerem bodo posledice zaostankov v postopkih zaradi epidemije predvidoma v celoti odpravljene in bo takrat lahko ministrstvo lahko pravočasno reševalo vloge za podaljšanje rudarskih pravic, občine pa bodo lahko v tem času sprejele ustrezne prostorske akte.

Pri tem predlagatelj zakona poudarja, da zakon koncesionarjem, ki morebiti kršijo koncesijsko pogodbo, ne daje pravice, da s tem nadaljujejo. Nad koncesionarji, ki kršijo obstoječe koncesijske pogodbe, bo kljub sklenitvi aneksa uveden inšpekcijski nadzor. V primeru ugotovljenih kršitev bo ministrstvo odstopilo od koncesijskih pogodb in bo takim koncesionarjem odvzelo koncesijo.

2.2 Načela

Predlog zakona ureja vsebino, ki je povezana s posledicami, ki izhajajo iz nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19). Predlog zakona sledi načelom zagotavljanja enakopravnosti, ohranjanju delovnih mest ter poslovne aktivnosti podjetij v okviru naslednjih načel:

1. Načelo prilagajanja prava družbenim razmeram

Posledice epidemije virusa COVID-19 so se z vidika njenega trajanja ter posledic na družbo, posameznike in gospodarstvo izkazale kot dlje trajajoče od pričakovanega. V luči te negotovosti zakonodajalec nima le pravice, temveč tudi dolžnost, da zakonodajo prilagaja danim družbenim razmeram in jo tudi spreminja, če to narekujejo spremenjena družbena razmerja.

2. Načelo zakonitosti

Načelo zakonitosti od državnih organov zahteva, da morajo njihova posamična dejanja temeljiti na zakonu ali na zakonitem predpisu (četrty odstavek 153. člena Ustave Republike Slovenije).

3. Načelo učinkovitosti

Nujni ukrepi, ki jih država sprejema za obvladovanje in zmanjševanje negativnih posledic COVID-19 na prebivalstvo in gospodarstvo, morajo biti čim bolj učinkoviti.

2.3 Poglavitne rešitve

Poglavitna rešitev je podaljšanje veljavnosti rudarskih pravic za izkoriščanje, ki so bile podeljene na podlagi zakona, ki ureja rudarstvo, za koncesionarje, katerih koncesijska razmerja potečejo v letu 2023 ali 2024. Na predlog koncesionarja se veljavnost rudarskih pravic z aneksom podaljša za 36 mesecev, s čimer se zagotovi dodaten čas za odpravo posledic epidemije covid-19 na področju upravnih postopkov in postopkov za sprejem prostorskih načrtov občin.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona nima finančnih posledic za državni proračun in druga javna finančna sredstva. V primeru, da predlagani zakon ni sprejet ima to lahko vpliv na višino prilivov iz naslova koncesij, sanacnin, ter iz naslova obveznosti za pridobljeno enoto mineralne surovine pri gradbenih delih, kot opredeljeno v 1. točki tega predloga.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA

Za izvajanje določb zakona ni treba zagotoviti dodatnih finančnih sredstev v državnem proračunu.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE V PRAVU EVROPSKE UNIJE

Področje, ki ga ureja zakon je specifične narave in posledično primerjalni prikaz z drugimi državami ni mogoč.

Ureditev podaljšanja rudarskih pravic je v različnih pravnih sistemih urejena na različne načine, vendar se pristopi nagibajo k zagotavljanju neprekinjenosti izkoriščanja mineralnih surovin.

Vprašanje skladnosti predloga zakona s pravnim redom Evropske unije se povezuje z odločitvijo Ustavnega sodišča RS v zadevi U-I-198/19 z dne 5. 1. 2023, s katero je to sodišče razveljavilo določbe Zakona o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 23/05 - uradno prečiščeno besedilo, 23/08, 58/08 - ZZdrS-E, 15/08 - ZPacP, 77/08 - (ZDZdr), 40/12 - ZUJF, 14/13, 88/16 - ZdPZD, 64/17, 1/19 - odl. US, 73/19, 82/20, 152/20 - ZZUOOP, 203/20 - ZIUPOPDVE, 112/21 - ZNUPZ, 206/21 - ZDUPŠOP, 100/22 - ZNUZSZS, 132/22 - odl. US, 141/22 - ZNUNBZ, 14/23 - odl. US, v nadaljnjem besedilu: ZZDej), med drugim tudi določbe drugega do četrtega odstavka 42. člena ZZDej, ki so urejali podaljšanje koncesije za zdravstveno dejavnost dotedanjemu koncesionarju brez izvedbe javnega razpisa, ker naj bi bile v neskladju z ustavnim načelom enakosti pred zakonom (drugi odstavek 14. člena Ustave) in ker naj bi bile v nasprotju s temeljnimi načeli prava EU, zlasti načelom prepovedi diskriminacije iz 49. člena PDEU.

Najprej je treba ugotoviti, da čeprav 34. člen ZRud-1 v prvem odstavku določa pravilo, da se rudarska koncesija za izkoriščanje podeli na podlagi izvedenega javnega razpisa za izbor

nosilca rudarske pravice za izkoriščanje, predvideva ta člen v naslednjih odstavkih več izjem, ko se javni razpis ne izvede, med njimi:

- če je prej imela dovoljenje za raziskovanje na tem prostoru;
- če želi razširiti pridobivalni prostor;
- če je lastnik zemljišča, na katerem je pridobivalni prostor ali ima od lastnika pridobljeno pravico izvajati rudarska dela na teh zemljiščih;
- če ob izvajanju rudarskih del na svojem pridobivalnem prostoru naleti na drugo vrsto mineralne surovine, kot mu je bila podeljena z rudarsko pravico za izkoriščanje in jo namerava izkoriščati.

Podaljšanja rudarskih koncesij, kot jih ureja predlog tega zakona, spadajo v tretjo alinejo, saj imajo koncesionarji nedvomno pravico izvajati rudarska dela na zemljiščih pridobivalnega prostora na podlagi podeljene koncesije. Zato ureditev podaljšanja koncesij ne krši načela enakosti v razmerju z ureditvijo prve pridobitve koncesije po 34. členu ZRud-1. V obeh primerih lahko lastnik zemljišča ali druga oseba, ki ima od lastnika pridobljeno pravico izvajati rudarska dela na teh zemljiščih, pridobi koncesijo brez javnega razpisa.

Drugi argument Ustavnega sodišča RS, da je različno podeljevanje koncesij v primeru prve podelitve koncesije (na javnem razpisu) in v primeru podaljšanja (brez javnega razpisa) v neskladju s prepovedjo diskriminacije, se ne nanaša na podaljšanje rudarskih koncesij, ker se ne uporablja Direktiva 2014/23/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o podeljevanju koncesijskih pogodb, saj rudarska koncesija ne ustreza opredelitvi koncesije za storitve iz 1. točke 5. člena te direktive.

Glede na navedeno predlog zakona ni predmet usklajevanja s pravnim redom Evropske unije.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1. Presoja administrativnih posledic:

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Ta zakon bo razbremenil administrativno delo javne uprave in pravosodnih organov, saj bodo koncesionarji sklenili aneks h koncesijski pogodbi, zaradi česar nadaljnje vodenje postopka za podaljšanje ne bo več potrebno.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Nosilci rudarskih pravic bodo morali vložiti predlog za sklenitev aneksa za podaljšanje koncesijske pogodbe.

6.2. Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki: Zakon ne predvideva bistvenih sprememb v smislu vpliva na okolje, prostorske in varstvene vidike, saj kratko podaljšanje rudarske pravice ne spreminja pogojev, določenih v koncesijskem aktu in koncesijski pogodbi.

6.3. Presoja posledic za gospodarstvo:

Ta zakon bo imel pozitivne posledice za gospodarstvo, saj bo omogočil neprekinjeno delovanje nosilcev rudarskih pravic, kar bo zagotovilo stabilnost in zmanjšalo nevarnost prekinitve dobave surovin ter ohranjanje delovnih mest v rudarskem sektorju.

6.4. Presoja posledic za socialno področje:

Zakon bo imel pozitiven vpliv na socialno področje, saj bo omogočil ohranjanje delovnih mest v rudarskem sektorju in posledično prispeval k socialni stabilnosti zaposlenih in njihovih družin.

6.5. Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja:

Ta zakon ne bo imel neposrednega vpliva na dokumente razvojnega načrtovanja, saj se nanaša na podaljšanje obstoječih rudarskih pravic in ne na ustvarjanje novih razvojnih projektov.

6.6. Presoja posledic za druga področja:

Zakon ne predvideva bistvenih posledic za druga področja, saj se osredotoča na specifične vidike rudarskih pravic in ne spreminja zakonodaje na drugih področjih.

6.7. Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

Sprejeti zakon bo predstavljen na spletni strani Ministrstva za naravne vire in prostor.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa

V okviru svojih pristojnosti bo izvajanje sprejetega predpisa spremljalo Ministrstvo za naravne vire in prostor.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA

V postopku priprave predloga predpisa javnost ni sodelovala.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN

Pri pripravi predloga zakona ni sodeloval zunanji strokovnjak oziroma pravna oseba.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES:

Pri delu državnega zbora in delovnih teles bodo sodelovali:

- Uroš Brežan, minister,
- Matej Skočir, državni sekretar,
- Katarina Zeiler Groznik, vodja Direktorata za naravo,
- Leopold Vrankar, vodja Sektorja za rudarstvo,
- Marko Maver, član kabineta.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen (vsebina)

S tem zakonom se zaradi preprečitve škodljivih posledic, ki bi nastale s sočasnim prenehanjem večjega števila rudarskih pravic za izkoriščanje mineralnih surovin odstopa od določb Zakona o rudarstvu (Uradni list RS, št. 14/14 – uradno prečiščeno besedilo, 61/17 – GZ in 54/22; v nadaljnjem besedilu: ZRud-1).

2. člen (podaljšanje rudarskih pravic)

(1) Ne glede na 50. člen ZRud-1 se veljavnost rudarskih pravic za izkoriščanje, ki so bile podeljene na podlagi ZRud-1 in Zakona o rudarstvu (Uradni list RS, št. [98/04](#) – uradno prečiščeno besedilo, [68/08](#) in [61/10](#) – ZRud-1), za katere koncesijska razmerja potečejo v obdobju od junija 2023 do decembra 2024, o vlogah za podaljšanje rudarskih pravic pa do uveljavitve tega zakona ni bilo dokončno odločeno, podaljša na predlog koncesionarja za 36 mesecev.

(2) Koncesionarji iz prejšnjega odstavka morajo predlog za sklenitev dodatka h koncesijski pogodbi vložiti najpozneje v enem mesecu od uveljavitve tega zakona. S sklenitvijo dodatka h koncesijski pogodbi se za enako obdobje, kot se podaljša koncesijsko razmerje, podaljša tudi veljavnost rudarske pravice. Koncesionarji morajo podpisani dodatek vrniti ministrstvu, pristojnemu za rudarstvo, najpozneje v enem mesecu od vročitve.

(3) Koncesionarjem iz prvega odstavka tega člena, ki v roku iz prejšnjega odstavka ne vložijo predloga za sklenitev dodatka h koncesijski pogodbi, in koncesionarjem, ki v roku iz prejšnjega odstavka ministrstvu, pristojnemu za rudarstvo, ne vrnejo podpisanega dodatka, se rudarska pravica za izkoriščanje ne podaljša in preneha v skladu z veljavno koncesijsko pogodbo.

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

3. člen **(potek veljavnosti rudarske pravice pred potekom roka in tek postopkov za podaljšanje rudarske pravice)**

(1) Če veljavnost rudarske pravice poteče pred potekom roka za vložitev predloga za sklenitev dodatka h koncesijski pogodbi iz prejšnjega člena ali pred potekom roka za sklenitev dodatka h koncesijski pogodbi, se veljavnost rudarske pravice in koncesijske pogodbe po samem zakonu podaljša do sklenitve dodatka pod pogoji, ki so določeni v koncesijskem aktu in koncesijski pogodbi.

(2) Postopki za podaljšanje rudarske pravice za izkoriščanje mineralnih surovin, katerih veljavnost poteče v obdobju od junija 2023 do decembra 2024 in so se začeli pred uveljavitvijo tega zakona na podlagi 50. člena Zakona o rudarstvu (Uradni list RS, št. 14/14 – uradno

prečiščeno besedilo, 61/17 – GZ in 54/22), se z uveljavitvijo tega zakona prekinejo po samem zakonu.

(3) Postopki za podaljšanje rudarske pravice, ki so prekinjeni po prejšnjem odstavku, se po uradni dolžnosti ustavijo po sklenitvi dodatka h koncesijski pogodbi.

(4) Postopki iz drugega odstavka tega člena se nadaljujejo, če nosilec rudarske pravice ne vložijo pravočasnega predloga za sklenitev dodatka h koncesijski pogodbi iz prejšnjega člena.

4. člen (začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

Ta člen določa namen in cilj zakona, da se zaradi preprečitve škodljivih posledic, ki bi nastale s sočasnim prenehanjem večjega števila rudarskih pravic za izkoriščanje mineralnih surovin, do katerega bi prišlo zaradi zastojev v postopkih zaradi posledic nalezljive bolezni COVID-19, ki na področju katere rudarskih pravic za izkoriščanje mineralnih surovin še vedno trajajo, odstopi od določb Zakona o rudarstvu (Uradni list RS, št. 14/14 – uradno prečiščeno besedilo, 61/17 – GZ in 54/22; v nadaljnjem besedilu: ZRud-1) v delu, ki se nanaša na podaljšanje rudarske pravice za izkoriščanje.

K 2. členu

Ta člen omogoča podaljšanje veljavnosti rudarskih pravic za izkoriščanje, ki so bile podeljene na podlagi zakona, ki ureja rudarstvo, za koncesionarje, katerih koncesijska razmerja potečejo v obdobju od junija 2023 do decembra 2024. Na predlog koncesionarja se veljavnost rudarskih pravic z dodatkom h koncesijski pogodbi podaljša za 36 mesecev, s čimer se zagotovi dodaten čas za odpravo posledic epidemije covid-19 na področju upravnih postopkov in postopkov za sprejem prostorskih načrtov občin.

Koncesionarji morajo vložiti predlog za sklenitev dodatka h koncesijski pogodbi v enem mesecu od uveljavitve tega zakona. S podpisom dodatka se podaljša veljavnost rudarske pravice za enako obdobje, kot se podaljša koncesijsko razmerje. Koncesionarji morajo podpisani dodatek vrniti ministrstvu, pristojnemu za rudarstvo, v enem mesecu od vročitve.

Če koncesionarji ne vložijo predloga za sklenitev dodatka h koncesijski pogodbi ali ne vrnejo podpisanega dodatka ministrstvu v določenih rokih, se rudarska pravica in koncesijsko razmerje ne podaljšata in prenehata v skladu z veljavno koncesijsko pogodbo.

K 3. členu

Prehodna določba zakona ureja primere, ko bi veljavnost rudarske pravice potekla pred rokom za vložitev predloga za sklenitev dodatka h koncesijski pogodbi ali pred rokom za sklenitev aneksa. V teh primerih se veljavnost rudarske pravice in koncesijske pogodbe samodejno podaljša do sklenitve aneksa pod pogoji, ki so določeni v koncesijskem aktu in koncesijski pogodbi. S to določbo se omogoča enakopravnost pred zakonom za vse koncesionarje. Nekateri koncesionarji bi namreč lahko izgubili rudarsko pravico, ker bi do poteka roka za

vložitev predloga za sklenitev aneksa in same sklenitve aneksa, rudarska pravica lahko že prenehala.

Ta člen tudi določa, da se postopki za podaljšanje rudarske pravice za izkoriščanje mineralnih surovin, katerih veljavnost poteče v obdobju od junija 2023 do decembra 2024, začeti pred uveljavitvijo tega zakona na podlagi 50. člena Zakona o rudarstvu, prekinejo po samem zakonu. Postopki za podaljšanje rudarske pravice, ki so prekinjeni, se po uradni dolžnosti ustavijo po sklenitvi dodatka h koncesijski pogodbi. Če pa nosilec rudarske pravice ne vloži pravočasnega predloga za sklenitev dodatka h koncesijski pogodbi, se obstoječi postopki nadaljujejo in obravnavajo v skladu s 50. členom ZRud-1.

K 4. členu

Zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

/